

HOME / IN REAL LIFE / NETWORKS
2017 – 2020
MAMA

Jaarverslag 2017

26 maart 2018

MAMA
Stichting Public Art Squad
Postadres: Postbus 23070
3001 KB Rotterdam
Website: www.showroommama.nl
Contactpersoon: Nathalie Hartjes
Email: nathalie@showroommama.nl
Telefoon: 010 2332022
Kvk nr: 24272758
BTW nr: NL806370051
IBAN: NL66 TRIO 0338 6641 65

INHOUD

1. **Introductie**
2. **Beleidsthema's:**
Vernieuwing, talentontwikkeling, en samenwerking;
3. **Bedrijfsvoering**
4. **Marketing & Publieksbereik (verbreding)**
5. **Prestaties**
6. **Governance**
7. **Financiële resultaat**

INTRODUCTIE

2017 was in alle opzichten een uitdagend jaar. De landelijke verkiezingen hielden Nederland in hun greep, gekenmerkt door groeiende polarisatie en oprukkend nationalisme. Deze spanningen zijn voelbaar in MAMA's community die bestaat uit individuen met uiteenlopende achtergronden; op sociaaleconomisch gebied, met betrekking tot opleiding en ambities, en met verschillende migratie-achtergronden. Binnen Team MAMA bevinden zich velen die voor onbepaalde tijd voor studie of werk in Rotterdam zijn gevestigd. Vraagstukken over geborgenheid, thuis voelen, identiteit, vertegenwoordiging, je plek voelen in de maatschappij zijn nog tastbaarder dan toen het plan eind 2015 geschetst werd. Terwijl deze tijd spanningen en angsten met zich meebrengt, zien we ook dat het maatschappelijke tij werkt als katalysator, jongeren worden mondiger, komen voor zichzelf op en benoemen pijnpunten om vervolgens over te gaan tot actie.

In 2017 startte MAMA met de activiteiten in het kader van het meerjarenplan, HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS. Speerpunten in het nieuwe beleid richtten zich op meer aandacht voor makers buiten gevestigde circuits, voor diegene die niet of ondervertegenwoordigd zijn in de (internationale) kunstmarkt. Daarmee geven we globale narratieven in eigen stad prioriteit boven aansluiting bij de internationale kunstscene, maar verliezen we niet uit het oog dat het gaat om verbindingen maken tussen deze werelden. We blijven geïnteresseerd in digitale cultuur, maar vooral de sociale eigenschappen en informele gemeenschappen die mede dankzij de huidige technologische omgeving tot bloei komen. De kracht van informele gemeenschappen werd in drie tentoonstellingen expliciet benadrukt.

2017 bracht veel tegenslag op organisatiegebied; MAMA had te maken met langdurige ziekte bij medewerkers, alsook een ziekbed en overlijden van een ouder van de directeur, tevens namen we afscheid van collega's als gevolg van hun loopbaanontwikkeling. De tegenslagen bewezen echter ook de saamhorigheid en veerkracht van de organisatie. We zijn bijzonder trots hoe we de storm hebben getrotseerd.

MAMA heeft een eigen positie in het Nederlandse en Rotterdamse culturele landschap. MAMA kenmerkt zich door haar specifieke focus op jonge makers en jong publiek, maar ook haar openheid naar artistieke uitingen die (nog) niet tot de hedendaagse kunst worden gerekend of migreren vanuit andere disciplines. Cross-overs maken naar populaire cultuur en subculturele uitingen zit in ons DNA, kortom het uitdagen van conventies. MAMA vormt al twintig jaar een brug tussen de aankomende makers en de gevestigde orde.

MAMA is laagdrempelig, gastvrij en aanmoedigend; goede ideeën proberen we altijd op een of andere manier vorm te geven of te verbinden aan lopende projecten. Als dit niet lukt geven we feedback zodat makers verder kunnen. En soms ligt er een vraag waar je gehoor aan *moet* geven ook al ben je er niet op berekend. Voor 2017 is een bijzondere vermelding op zijn plaats voor CHOK, een kortstondige tentoonstelling op verzoek van en georganiseerd door vrienden van Younes Chokry, die het jaar daarvoor zomaar afscheid van het leven had genomen. Dat je als instelling in zo'n samenwerking wordt vertrouwd maakt nederig.

MAMA verbindt: we bepalen de ambitie, stellen kwaliteitscriteria en creëren een podium waarop we onze successen kunnen delen en het woord aan anderen kunnen geven, zodoende onze inhoud verrijkend. Door- en toestroom van talent staan centraal in onze programma- én organisatiekeuzes. Het bestuur van MAMA is trots op de behaalde resultaten, zowel inhoudelijk als qua bedrijfsvoering. We blijven doen waar we het sterkst in zijn: we presenteren artistiek uitdagende inhoud met een *no nonsens* attitude.

BELEIDSTHEMA'S: VERNIEUWING, TALENTONTWIKKELING EN SAMENWERKING

2017 vormde het begin van een nieuwe beleidsperiode en bracht met zich mee een nieuwe focus binnen en vormgeving van het programma. Het is noodzakelijk de wijze waarop de beleidsthema's

die op MAMA van toepassing zijn (vernieuwing, talentontwikkeling en samenwerking) te duiden aan de hand van het nieuwe programma.

Speerpunten in beleid waren het ontwikkelen van een meerstemmig programma; de kracht van MAMA als gemeenschap sterker uitdragen en verduidelijken dat we een platform zijn waar je niet alleen kunt halen, maar ook kunt brengen. We namen ons voor meer aanwezig te zijn in de stad, buiten de showroom, en zochten verbindingen. We stelden inclusiviteit voorop, zowel in het inhoudelijke programma als in het organisatiebeleid.

HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS (2017-2020)

MAMA presenteert haar programma vanaf 2017 onder het motto HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS. Het motto functioneert als inhoudelijk credo én geeft vorm aan de programmadynamiek.

Inhoudelijk buigen we ons over kwesties van geborgenheid; identificatie en representatie; community building, variërend van actuele globale thema's tot het alledaagse in de eigen stad, straat én huiskamer. We beschouwen de rol die het web en al onze smart machines spelen in de uitdrukking van onze (verlangde) werkelijkheden, maar ook als verbindende factor tussen (multidisciplinaire) kunstpraktijken en (fan)gemeenschappen die op dat platform floreren.

HOME

Met HOME willen we het gesprek aanwakkeren rond opvattingen van geborgenheid: HOME is een basis, een plek waar je naar terugkeert, én een anker voor de verdere reis. HOME (ook online) is het begin van je verbondenheid met anderen. Tegelijkertijd zijn we ons meer dan ooit bewust van onze 'bubbels'. Lokale sociaal-culturele contexten bepalen ons gedrag online, misschien meer nog dan toegang tot faciliteiten en technologie. Life online en het echte leven zijn geen tegenstellingen, ze zijn radicaal met elkaar verweven.

IN REAL LIFE

Dankzij sociale media zijn we regisseurs van onze eigen (verlangde) werkelijkheid geworden. De huidige hyperconnectiviteit biedt kansen, maar heeft ook nieuwe vormen van groeps- en prestatiedruk tot gevolg. Het internet lijkt in sommige gevallen de validatie van het échte leven te zijn. Bij een gebrek aan 'echte' ervaringen worden we bovendien getorpedeerd door allerlei 'authentieke' labels. Alleen in het echte échte leven (IRL) kunnen we authenticiteit toetsen. We zetten de spanning tussen feit en (zelfgeproduceerde) fictie op scherp, en leggen de focus op makers die het spel ontrafelen, of juist meespelen.

NETWORKS

Als een mogelijk antwoord op het narcistisch individualisme van het 'sociale' internet van de afgelopen jaren, ontwaren we ook een toename van kunstenaars die zich als collectief of informele gemeenschap manifesteren. Makers zoeken elkaars expertise om te komen tot cross-disciplinaire samenwerkingen waarin ieders eigen signatuur overeind blijft, maar onderdeel wordt van een groter geheel van performance, video, dans, beeld, muziek en tekst. Gesamtkunst 2.0, met een uitgesproken transborders karakter. We willen deze (internationale) netwerken in beeld brengen, maar ook voorwaarden scheppen voor het ontstaan van nieuwe netwerken verankerd in Rotterdam.

Beleidsthema: Vernieuwing

Vernieuwing gebeurt bij MAMA bijna over de gehele linie, maar is in de eerste plaats verankerd in het nauw in de gaten houden van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en specifiek de manier waarop de nieuwe generatie (de twintiger) daarop reageert. Welke tendensen hebben betekenis voor deze doelgroep, hoe veranderen politieke, sociale, economische of technologische ontwikkelingen hun levenstrajecten? We werken voornamelijk met jonge kunstenaars en een jong team samen om hier uitdrukking aan te geven. Vernieuwing komt in het programma aan bod, maar nog meer in de manier waarop MAMA een model heeft gecreëerd waarin het opnemen van nieuwe stemmen een natuurlijk gevolg is van onze activiteiten. We organiseren een model dat open staat voor inspraak en poreus is, we cultiveren als het ware interne kritiek, en moedigen een gezonde

rebellie aan. Door te werken vanuit verschillende perspectieven wordt de organisatie scherp gehouden, we maken de afstanden tussen bezoeker, betrokkene en organisatie zo klein mogelijk.

Beleidsthema: Talentontwikkeling

Het motto HOME | IN REAL LIFE | NETWORKS vertolkt in het programma drie specifieke lijnen. In elk van de programmalijnen spelen de talenten van Team MAMA een belangrijke rol en wordt in hen geïnvesteerd. In elke programmalijn worden steeds andere competenties geprikkeld.

HOME betreft de tentoonstellingen in de showroom, waarvan MAMA's programmamaker/curator de inhoudelijke auteur is en welke het anker vormen voor de rest van het programma. MAMA's talenten zijn de art mediators van de tentoonstellingen, waarvoor ze opgeleid worden met socratische gesprekstechnieken en bij elke tentoonstelling vindt een meet & greet met de kunstenaar(s) en curator(en) plaats, waardoor ze inzicht krijgen in de totstandkoming van het project en alle gelegenheid krijgen hun eigen vragen te stellen en ideeën over het werk te toetsen.

Competenties: kunstorientatie, sociale vaardigheden, reflectie en kritisch vermogen

IRL:

Per tentoonstelling vinden er gemiddeld vier (on- en offline) events plaats: lezingen, workshops, talkshows, filmvertoningen, performances of feesten. De IRL-programmering maken we samen met Team MAMA (voorheen bekend als Rookies), die meer dan ooit tevoren een podium krijgen. 2017 gold als een pilot jaar. We hebben de ambitie de helft van het IRL programma door Team MAMA te laten invullen, maar moesten in de praktijk onderzoeken wat de begeleidingsbehoefte is en hoe deze het best is in te richten. In 2017 werd er daarom maar 1 IRL per tentoonstelling vanuit Team MAMA gerealiseerd. In 2018 willen we het tempo opschroeven. Wij zijn heel verheugd over deze programma-strategie. De bijdragen vanuit Team MAMA waren uitdagend, van hoge kwaliteit en uiteenlopend, van een serie interventies in de (semi)openbare ruimte, tot een opdracht voor een nieuwe theatertekst. Middels de IRL-projecten manifesteert zich de veelzijdigheid van de community. De talenten uit Team MAMA kiezen resoluut om samen te werken met leeftijdsgenoten – wat onze investering in jong talent verder uitbreidt.

Competenties: organisatievermogen, samenwerking, budgetbeheer, communicatie.

NETWORKS is een doorlopende Open Call, waarmee we een brede gemeenschap van makers (kunstenaars, schrijvers, dichters, redacteurs, ontwerpers) uitdrukkelijk vragen hun lezing van ons inhoudelijke credo te geven. De selectie van NETWORKS projecten worden gemaakt door een klein comité bestaande uit stafleden (Nathalie Hartjes en Marloes de Vries) en roulerende vertegenwoordiging vanuit Team MAMA (Lila Athanesiadou, Rishi Badal, Brigitte Jansen, Tomas Mutsaers, Yos Purwanto, Sabiha Tener en Lauren Verheyen). Hierdoor verzekeren wij ons ervan dat het programma aansluit bij de vraagstukken en interesses die leven in het team.

We lezen door oneffenheden in projectvoorstellen heen; inzenders krijgen uitgebreide feedback, en binnen de geboden coaching worden de kreukels gladgestreken; we verbeteren onduidelijke begrotingsmodellen, koppelen de makers aan samenwerkingspartners, geven feedback op de interne logica van een project of event. Hierdoor komen juist makers in aanmerking die nog niet ver genoeg zijn in hun professionele ontwikkeling bij een formeel fonds aan te vragen. Naast het feit dat deze programmalijn het programma inhoudelijk verrijkt, blijkt het project een bijzondere bijdrage te leveren aan de talentontwikkeling van Team MAMA-leden. Door mede-beoordelaar van de inzendingen te zijn, ontwikkelen ze inzicht in de noden en voorwaarden van een goed projectplan.

Competenties: Fondsenwerving, samenwerkingspartners vinden, strategisch vermogen.

Ca. 6 keer kwam een gezelschap van 4 á 5 man samen om de binnengekomen voorstellen te bespreken. Drie projecten kregen een bijdrage toegewezen.

In 2017 bestond Team MAMA uit:

Anne Bosma, Anne Tullemans, Babis Daoutis, Bart Boogaard, Charmaine van Leyden, Christiaan Sprangemeijer, Darly Benneker, Esmeralda Hoffman, Fabienne Hendriks, Fleur Kassels, Gaston Jongenburger, Gloria August Panova, Ioana-Daniela Raileanu, Jacques Kayser, Jan Philip Siebold, Jara Verkleij, Jeanine Vloemans, Julia Perhuda, Jullaya Vorasuntharosoth, Lauren Verheijen, Lila Athanasiadou, Lotte Akse, Louisa Schmaderer, Luca Menesi, Maroeska Mulder, Mart Koenen, Merano Kalpoe, Mireille Bakx, Paula Segura Kliesow, Rik Kriz, Rishi Badal, Sabiha Taner, Sander van der Pol, Sarah Amrani, Selina Tady, Sjors van Rijsbergen, Tomas Mutsaers, Yael Keijzer en Yuki Dupain.

Het is een rijkgeschakeerd gezelschap, een groot deel is student, of beginnend professional. Studies hebben veelal een culturele oriëntatie, zoals Algemene Cultuurwetenschappen, Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, Media en Entertainment Management, Kunstgeschiedenis, CMV, maar ook bredere maatschappelijke studie-oriëntaties zijn terug te vinden in het gezelschap, zoals Filosofie, Economie en Stedenbouwkunde. We bieden ook plek aan individuen (met name in het bouwteam) die een route door instanties hebben gelopen en bij MAMA zonder te veel druk een maatschappelijke connectie kunnen maken.

Leden van Team MAMA kunnen zich naast de bovengenoemde activiteiten ook aansluiten bij een van de sub-teams (Communicatie, Educatie, Hospitality) waardoor zij zich gespecialiseerde in zulke vaardigheden kunnen bekwamen.

Educatie

MAMA wordt al jaren herkend en erkend als een waardevolle educatiepartner voor het middelbaar onderwijs. Hierdoor krijgen we veel verzoeken voor samenwerkingsprojecten. We zetten voor Educatie vooral in op projecten die dienstbaar zijn aan de talentontwikkeling binnen Team MAMA. In 2017 ontwikkelden we met ons bevoegde educatieteam en de SKVR het project 'Ik wijk af' dat werd uitgevoerd bij verschillende scholen in Delfshaven in het kader van het Cultuurtraject. Ook deed MAMA mee met de pilot van het Rotterdams CKV-model, in een samenwerking met het Kralings Lyceum en Het Nieuwe Instituut.

100% Hedendaags blijft de belangrijkste educatieve activiteit van MAMA. Dit is een voorbeeld stellende samenwerking met overburen TENT. en Witte de With; middelbare scholen kunnen zich inschrijven voor een geschakeerd programma waarin scholieren worden uitgedaagd na te denken over welk kunstenaarstype zij zelf zijn. Ook hierin speelt het educatieteam van Team MAMA een grote rol

Zo worden educatieprojecten waardevolle aanknopingspunten voor het bevoegde educatieteam hun competenties verder te ontwikkelen.

Beleidsthema: Samenwerking

MAMA werkt graag en veel samen. Een van de speerpunten van het huidige beleidsplan is er meer op uit trekken. We willen meer zichtbaarheid door de stad heen, verbindingen maken en investeren in samenwerkingen met andere initiatieven, waardoor we bijdragen aan de toestroom van nieuwe makers en publiek. We kijken aandachtig naar knooppunten in de wijken en willen door onze activiteiten het centrum en de omliggende verbinden.

We probeerden ca. 50% van de In Real Life programmering te realiseren mét andere partijen op andere plaatsen. Hiervoor werkten we onder meer samen met: WORM/Pantropical, Barplus, Chips, TENT, Het Gemaal/ Afrikaanderwijkcoöperatie, Printroom, Proefpark de Punt.

Het Piet Zwart Instituut benaderde ons met de opdracht de eindexamenexpositie van de Master Fine Arts vorm te geven en uit te voeren. We betrokken WORM (Slash gallery & Ubik) en Galerie de Kromme Elleboog als locatiepartner, de publicatie werd gemaakt met Publication Studio Rotterdam.

MAMA maakt zich hard voor meer culturele diversiteit en inclusiviteit in de (Rotterdamse) culturele sector. Wij realiseren ons dat de gebrekkige representatie van de samenleving in de sector niet

wordt opgelost als het narratief wordt beheerst vanuit een overwegend wit perspectief. We werken consciëntieus aan verandering van binnenuit (organisatie en bestuur). Samenwerkingen met partijen die in beginsel gevormd zijn door bi-culturele Rotterdammers zijn een cruciale accelerator van deze verandering. Hierbij is het soms van belang een stapje terug te nemen en niet de inhoud willen bepalen van deze samenwerkingen, maar vertrouwen en ruimte te geven. In de zomer van 2017 gaven we de sleutel van de showroom weg aan Studio Narrative en Damage Playground. Op hun beurt vormden zij het collectief Mami Bricks, die de vrije hand kreeg een twee-weken durend programma te organiseren in de showroom. De sleutel van deze samenwerking is de gelijkwaardige verhouding geweest: MAMA was geen opdrachtgever, maar bood faciliteiten aan, wij stelden ons in de eerste plaats op als een lerend publiek. Dankzij deze samenwerking zijn duurzame relaties geboren die nu verder tot wasdom worden gebracht.

Kunstblock

De sinds 2013 in Stichting Kunstblock verenigde culturele instellingen MAMA, WORM, V2_, TENT Rotterdam en Witte de With vergaderen wekelijks om de voortgang van lopende projecten te monitoren en om toekomstige projecten op te tuigen. Gezamenlijk wordt gezocht naar mogelijkheden om de potentie van de Witte de Withstraat als smeltkroes van vele culturen en interesses optimaal te benutten en verder te ontwikkelen.

Vanaf 2017 hebben de Kunstblock-instellingen de maandelijkse Kunstavonden (gratis vrijdagavond openstelling tot 21 uur) uitgebreid tot een wekelijkse gelegenheid. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. Voor MAMA betekende dit een groei van 25% ten opzichte van bezoek tijdens reguliere openingstijden.

Vanaf september 2017 tot en met mei 2018 loopt het project COOLSTOF: verrassende performances, optredens, interventies of installaties in de wijk Cool. De projecten vinden (mede) plaats op vrijdagavond, tijdens de wekelijkse Kunstavond wanneer de instellingen geopend zijn tot 21 uur en gratis toegankelijk zijn. De eerste editie van COOLSTOF was een performance van Geo Wyeth van MAMA in september 2017. COOLSTOF wordt mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Rotterdam.

Platform Cultuur & Welzijn

MAMA heeft zich aangesloten bij het platform Cultuur & Welzijn. Het secretariaat van PCW is belegd bij CultuurConcreet en de doelstelling van het platform is gedeelde belangen en kansen voor samenwerking zichtbaar maken tussen culturele en welzijnsinstellingen. Het eerste resultaat van het platform was een inspiratiebijeenkomst op 13 juni 2017. MAMA presenteerde hier haar Trainees-project: The Comedy Edition. In een brainstorm sessie haalden we informatie op hoe beter aan te sluiten bij de behoeften van kwetsbare jongeren.

Vooralsnog zijn het (vooral) de culturele instellingen die aansluiten bij het platform. Dat geeft enerzijds aan dat de wil voor maatschappelijke verbinding groot is, maar de relatie is in 2017 nog onvoldoende geweest om te verzilveren.

Andere betrokkenen aan het platform zijn, onder meer: Bibliotheek Rotterdam, CBK Rotterdam, Circus Rotjeknor, Cultuur Concreet, CVD, Digital Playground, DOCK, Epitome Entertainment, Het Klooster, Humanitas, Movisie, Museum Rotterdam, Noorderbreedte, North Sea Round Town, RCTH, Resto van Harte, Rotterdams Wijktheater, SKVR, Stichting Push, Studio de Bakkerij, Theater Netwerk Rotterdam, Theater Zuidplein, Villa Zebra, Welzijn Noord, Wereldmuseum, WMO Radar.

Platform Cultuureducatie & Talentontwikkeling

In het kader van de uitgangspuntennota 'Reikwijdte en Armslag' werd het stedelijke netwerk cultuureducatie en talentontwikkeling opgericht, bestaande uit culturele instellingen en vertegenwoordigers uit het onderwijs. Dit blijft tot en met 2020 bestaan en komt met enige

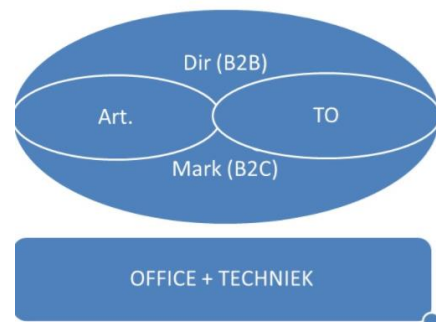
regelmaat samen. Doel van het netwerk is invulling geven aan de collectieve verantwoordelijkheid om tot een evenwichtig en goed afgestemd aanbod op het gebied van cultuureducatie (kunst-, media- en erfgoededucatie) en talentontwikkeling te komen. Tevens heeft het netwerk als doel het delen van kennis en ervaring. Op deze manier stimuleert het uitwisseling en samenwerking tussen culturele instellingen onderling en tussen het culturele veld en het onderwijs. In 2017 vonden een drietal platformbijeenkomsten plaats, hierbij werd uitdrukkelijk gekeken naar de routes die talenten in Rotterdam nemen in hun loopbaan, en hoe deze beter op elkaar kunnen aansluiten en geïntensiveerd kunnen worden; een brainstorm middag in februari, een fietstocht onder begeleiding van spoken word artist YMP en een kringgesprek waarbij uitdrukkelijk de talenten verbonden aan de platformorganisaties met elkaar in contact werden gebracht.

Andere betrokken bij het platform zijn onder meer: Codarts, Dansateliers, De Nieuwe Lichting, Grounds, HipHopHuis, Kunsthall, Music Matters, Productiehuis Flow, TENT, Theater Rotterdam, Theater Zuidplein, Villa Zebra, Witte de With,

BEDRIJFSVOERING

MAMA werkt met een kleine staforganisatie (4,05 FTE), op projectbasis uitgebreid met freelance krachten en aangevuld door de kracht van Team MAMA.

2017 startte met een nieuwe inrichting van de organisatie, de meest ingrijpende wijziging was het formuleren van een aparte functie Marketing. Deze organisatievorm is uitgedrukt in bijgaand organogram, waar de twee pijlers Artistiek Programma en Talentontwikkeling door directeur wordt uitgedragen in zakelijke relaties (collega-instellingen, overheden, fondsen) en door de coördinator marketing naar het publiek, met alle daarbij behorende middelen (pr, communicatie, merchandise, maar ook sponsoring). De gehele organisatie wordt ondersteund door medewerkers Office en Techniek.

De staf heeft in 2017 een flink aantal wijzigingen meegemaakt. Het individu dat het gevraagde profiel voor marketing kan waarmaken is niet gevonden. Momenteel zijn communicatie- en officetaken bij dezelfde medewerker ondergebracht en wordt extern marketing advies ingewonnen. Tweemaal had MAMA met langdurige ziekte te maken en ook namen we afscheid van een collega als gevolg van een natuurlijke loopbaanontwikkeling.

Terugblikkend op de afgelopen jaren observeren we een relatief groot verloop onder het personeel. Dit is een natuurlijk gevolg van het werken met een jonge staf die nog midden in hun ontwikkeling staan en andere (inhoudelijke) keuzes maken. MAMA is zich er echter ook van bewust dat we geen sterke concurrentiepositie hebben op de arbeidsmarkt; relatief lage lonen en nauwelijks secundaire arbeidsvoorwaarden. Elke personeelwissel vergt extra aandacht voor inwerktrajecten, deze aandacht concurreert met initiatieven op het gebied van fondsenwerving.

De financiële en personele stabiliteit zijn aspecten van MAMA's bedrijfsvoering die direct impact op elkaar hebben. We zijn gegroeid in een aantal belangrijke en bepalende ambities, maar zijn ons ook bewust van onze kwetsbaarheid.

Onze grote kracht schuilt in het herkennen van nieuwe kansen in situaties die zich in eerste instantie als 'probleem' aandienen. De ervaringen uit 2017 vormen een rijke input, en als gevolg van de personeelsswisselingen zijn knelpunten in werkprocessen aan de oppervlakte gekomen. Deze worden nu in kaart gebracht en verbeteringen worden vastgelegd in procesplanningen. In 2018 wordt dit zelfonderzoek uitgebreid naar een stevig onderzoekstraject met betrekking tot onze toekomstvisies op gebied van huisvesting en programmering.

De directeur werkt onder een vaste aanstelling voor onbepaalde tijd.

MAMA werkt sinds 2012 met administratiekantoor Force Finance. Zij verzorgen de boekhouding, loonadministratie en stellen de jaarrekening op. Force Finance is een kundige en constante partner met een gedegen kennis van de culturele sector.

MARKETING

Op het gebied van marketing stelden we onszelf tot doel meer aanwezig te zijn buiten de showroom en het merk MAMA verder uit te bouwen – als een drager voor de community die we zijn. De middelen die we hiervoor willen aanwenden zijn; programma, een nieuwe visuele identiteit en daaraan gekoppeld een vernieuwde online aanwezigheid die een meer gelaagde inhoud van onze activiteiten kan weergeven.

De programmalijnen In Real Life en Networks hebben naast hun inhoudelijke waarde ook een grote marketingwaarde. Het zijn projecten waarmee MAMA in contact komt met nieuwe publiek en op nieuwe plekken.

De ontwikkeling van een nieuwe visuele identiteit en het web platform is vooruitgeschoven naar 2018. Er was in 2017 onvoldoende mankracht in de staf om deze transitie te begeleiden. Wel is er een pilot-uitgave van www.thisismama.nl geweest, die samen met een webredactie tot stand is gekomen. Deze pilot geeft ons een goede indruk van de mogelijkheden én obstakels bij het te vormen web platform.

Persaandacht in 2017 voor MAMA kwam van de Volkskrant, AD Rotterdams Dagblad, Tzvetnik, Dazed & Confused, Sex Magazine, Art & Education, HART magazine, Mister Motley, Metropolis M, Metro Rotterdam, ID, Open Rotterdam, Glamcult, Vers Beton, Jegens & Tevens.

Publieksbereik

MAMA zet vooral in op publieksverbreding, en in mindere mate op groei en zien dat we op beide vlakken successen hebben behaald.

Echter, juist omdat de rol van marketing/communicatie gedurende het jaar door verschillende individuen werd opgepakt heeft de ontwikkeling van een eigen publieksonderzoek vertraging opgelopen. MAMA is niet in het bezit van harde cijfers om conclusies ten aanzien van publieksverbreding te staven, maar we zien dat onze samenwerkingen met onder meer Mami Bricks, 010SaysitAll, Roots & Routes ons op de kaart hebben gezet bij hun achterban, alsook MAMA's aanwezigheid in het publieke debat rondom een inclusieve culturele sector.

Vanaf maart 2018 wordt een uitvoerige enquête voorgelegd aan ons publiek, zowel online als offline. In het publieksonderzoek informeren we naar de reeds aanwezige bekendheid met de organisatie, de straat en collega-instellingen in de culturele sector. We hopen meer te leren over de kwaliteiten waarmee ons publiek ons associeert en de frequentie van hun bezoek.

Tevens werken we mee aan het postcode + huisnr. onderzoek, al geven we publiek de gelegenheid deze vraag over te slaan wanneer zij daar de voorkeur aangeven ivm privacy.

We houden een uitvoerig overzicht van bezoekers bij op basis van turflijsten. Hieruit maken we op dat in 2017 het bezoek aan de showroom enorm gegroeid is. Waar in het verleden we een schatting konden maken van 10.000 bezoekers (inclusief bezoek aan alle activiteiten en aandacht rondom de showroom) en ca. 4500 bezoekers tijdens reguliere openingsuren konden staven is het aantal concreet gemeten bezoekers aan de showroom in 2017 ruim 11.000. Hiervan zijn een kleine 6.000 bezoekers tijdens reguliere openingstijden. De interesse in en hoge opkomst voor activiteiten is opvallend.

Afrekenbare prestaties

Prestaties	Opgegeven in jaarplan	Realisatie 2017
Aantal wisselende tentoonstellingen	6	7
Aantal uren openstelling per week (28uur)	1400	1375,5

Tentoonstellingen:

- * Lonely Planet
- * Is there any world to come?
- * CHOK
- * Wallpaper
- * *Crooked Elbow Serpent Brain*
- * Gentle Dust
- * HOST

Toelichting

Het uitgangspunt van 6 tentoonstellingen per jaar bestaat uit 4 tentoonstellingen in de showroom, die vormgeven aan de programmaliijn HOME, 1 buitenlandpresentatie (beurspresentaties in eigen land worden bij overige activiteiten gerekend) en 1 presentatie als uitkomst van een van de periodieke trajecten. Hoewel in 2017 de laatste twee beiden door financiële redenen geen doorgang hebben gehad, zijn er twee uitzonderlijk exposities aan het programma toegevoegd. CHOK, een kortstondige tentoonstelling die het werk van de jonge in 2016 overleden Younes Chokry toonde, georganiseerd door zijn vrienden; en de eindexamenpresentatie van het Piet Zwart Instituut.

Openingsuren

Het uitgangspunt voor de openingsuren is 28 uur openingsuren per week x 40 open weken = 1180* reguliere openingsuren, aangevuld met uren uit het educatieprogramma; IRL-events, exposities buiten de showroom en networks-producties (184 uur).

In 2017 tellen we 1375,5 openingsuren. De opgegeven raming in het jaarplan 1400 was een afronding van een geschatte 1364 uur, hieruit blijkt dat we adequaat aan onze prestaties hebben voldaan, ondanks een rekenfout in het uitgangspunt *(40 weken x 28 uur komt uit op 1120 uren).

*(dit blijkt een rekenfout, het uitgangspunt reguliere openingstijden zou 1120 moeten zijn).

Kengetallen bezoek

Kengetal	Jaarplan: Totaal per jaar	Realisatie 2017	in Rotterdam	Realisatie 2017
Aantal bezoeken	18,500	29.256	16950	28.207
Waarvan betalend	200	314	200	314
Waarvan in schoolverband	1130	1014	880	800

Aantal bezoeken:

Hier rekenen we het totaal aantal bezoeken aan onze activiteiten conform het Prestatiemodel IIIA.

Voor de specificatie 'in Rotterdam' brengen wij in mindering de aantallen van:
de presentaties en lezingen van stafleden elders,
de deelnemers van het lessenpakket Animated Youngsters (214)

Waarvan betalend:

Voor de volgende events werd entree berekend;

Art Works Pays Off (32)
Queens of the Industry (210)
Reading Aja Monet (40)
Winter Solstice (32)

Allen vonden plaats in Rotterdam

Daarnaast waren er enkele activiteiten waar wij aan deelnamen waarvoor ook entree werd berekend, maar die door de koepelorganisatie werd geïnd en beheerd.

- Museumnacht (1519)
- Het Rotterdamse Tekenfestival (38)
- Overkill (600)

Waarvan in schoolverband:

Tot de cijfers in schoolverband werden de deelnemers aan de volgende projecten meegeteld:
100% Hedendaags, Animated Youngsters lessenpakket; CKV Model i.s.m. het Nieuwe Instituut;
SKVR-cultuurtraject; ontvangsten van hoge scholen en rondleidingen op maat.

Voor een verdere gedetailleerde toelichting op de bezoekcijfers verwijzen wij naar het Prestatiemodel IIIA van het Mondriaan Fonds.

CULTURAL GOVERNANCE

Doelstelling en aard van de activiteiten

De Stichting Public Art Squad-Environmental Art for Public Spaces is opgericht op 30 december 1992 voor onbepaalde tijd en is statutair gevestigd te Rotterdam.

De Stichting heeft als doelstelling:

- a. het organiseren van projecten op het terrein van de kunst en nieuwe media in de binnen- dan wel buitenruimte;
- b. het stimuleren van kunstenaars tot deelname aan nieuwe ontwikkelingen op het terrein van kunst en communicatiemediën;
- c. het stimuleren van jongeren uit Rotterdam, uit Nederland of die welke hun wortels hebben buiten Nederland tot deelname aan nieuwe ontwikkelingen in kunst en media.

Inschrijving Kamer van Koophandel

De stichting is ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24272758. Samenstelling bestuur per einde boekjaar

	Vanaf	Tot
P.J.C (Paulette) Verbist (voorzitter)	5-11-2013 5-11-2017	4-11-2017 4-11-2021
L.G.F (Bart) van de Laak (penningmeester)	1-10-2013 1-10-2017	31-09-2017 31-09-2021

I. (Ilga) Minjon* (secretaris)	19-12-2017	18-12-2021
A. (Abdifatah) Youssuf	19-12-2017	18-12-2021
S. (Leyla) Eren	19-12-2017	18-12-2021
L. (Lauren) Brand (junior bestuurslid)*	6-10-2015 6-10-2017	5-10-2017 6-10-2018

* De benoeming van de secretaris Ilga Minjon vond plaats op de bestuursvergadering op 26 maart, 2018, en is doorgegeven aan de Kamer van Koophandel.

Stichting Public Art Squad wordt bestuurd volgens het Bestuur + Directie model. Het bestuur onderschrijft de principes en best practice bepalingen van dit model zoals beschreven in de code cultural governance en spant zich in hieraan te voldoen conform de omvang van de stichting en haar activiteiten en het daaraan verbonden financieel en maatschappelijk belang. De bestuursfuncties zijn onbezoldigd.

MAMA's bestuur en directie hebben een functioneel contact. Ca. 4 – 5 keer per jaar vindt een bestuursvergadering plaats. De directeur agendeert urgente zaken, bespreekt behaalde successen en zich aandienende uitdagingen, en informeert over de aankomende periode. Het bestuur neemt vooral een adviserende en begeleidende rol in. Wanneer het relevant is vraagt de directeur om bilaterale gesprekken voor advies ten aanzien van hun specifieke expertises.

In 2017 ontstonden drie vacatures in het bestuur als gevolg van natuurlijk verloop en het hanteren van het aftreedschema Code Cultural Governance. MAMA greep deze gelegenheid aan om de transitie naar het worden van een inclusief podium kracht bij zetten. In het wervingsproces stond voorop tot een bestuurssamenstelling te komen die een betere afspiegeling vormt van de (Rotterdamse) samenleving. Specifiek werd er gerekruteerd op competenties die aanvullend zijn op de kwaliteiten van de stafleden en de aanblijvende bestuursleden, met name juridische kennis en HR-expertise.

MAMA werkte in het recruitmentproces succesvol samen met media - en cultuur start-up Studio Narrative om een netwerk aan te boren buiten de 'usual suspects'. Inmiddels zijn drie nieuwe bestuursleden geïnstalleerd, wat een nieuwe dynamiek en elan in de organisatie brengt.

In 2017 werd een kleine aanpassing gemaakt op het bestuursreglement. Specifiek ten aanzien van de termijn van het junior bestuurslid. Deze werd uitgebreid van een termijn van twee jaar met de mogelijkheid een tweede termijn in te gaan van 1 jaar.

MAMA werkt met een klein team waarbij meerdere rollen soms in een persoon vertegenwoordigd zijn. Dit maakt het niet altijd efficiënt of haalbaar de rollensplitsing voor controle en accorderen van betalingen toe te passen. De organisatie werkt met een parafenlijst, waarop ieders mandaat aangegeven is. De directeur voert hier controle op. De rekeningoverzichten worden ca. eens per kwartaal, tijdens de bestuursvergadering door de penningmeester doorlopen.

Accountant

In 2017 benoemde het bestuur Berghout + Mas als accountant. Hiermee werd het eerdere samenwerkingsverband met Zirkzee beëindigd. MAMA's directeur voerde met twee kantoren vergelijkende oriëntatiegesprekken, tevens met HLB Den Hartog. Berghout + Mas had de scherpste offerte en bleek goed inzicht in de sector te hebben.

FINANCIEEL RESULTAAT

Over de hele linie zijn de kosten en baten voor de bedrijfsvoering en activiteiten in balans. In het kader van het meerjarenbeleid 2017- 2020 honoreerde de gemeente Rotterdam onze aanvraag met een bescheiden groei. Daarnaast ontvangt MAMA in 2017 & 2018 een programmabijdrage van het Mondriaan Fonds.

Voor de jaarrekening is de normbegroting 2017-2020 het uitgangspunt. Daarmee volgt MAMA de inrichtingseisen van de Gemeente Rotterdam. De jaarbegroting 2016 die tegenover de begroting en resultaten is gezet is voor de jaarrekening omgezet naar deze opmaak en komt in posten niet meer overeen met de jaarrekening 2016 zoals verleden jaar opgemaakt.

In 2017 is een exploitatieresultaat behaald van € 5.138. Hiervan wordt €1.987 toegevoegd aan het bestemmingsfonds Mondriaan Fonds en komt op een saldo van €2.158. De algemene reserve neemt toe met €3151 en komt op een totaal van €32.735

Baten:

In 2017 presteerde MAMA voldoende op het gebied van eigen inkomsten. De 'overige directe inkomsten' werden ruimschoots behaald. Deze zijn voornamelijk behaald door het uitvoeren van artistieke projecten in opdracht, waaronder de eindexamenexpositie van de MFA van het Piet Zwart Instituut, alsook het uitvoeren van educatieve diensten, en door het geven van lezingen en schrijven van artikelen door de inhoudelijke staf. Terugkijkend op de afgelopen jaren zijn de eigen inkomsten voor de uitvoering van artistiek-inhoudelijke projecten steeds gegroeid en tekent hier zich een kansrijke ontwikkeling af. Nieuwe verdienmodellen die in 2015 zijn geschetst, zoals het vertalen van de eigen kennis van cultuureducatie en talentontwikkeling naar producten en diensten voor derden, uitbreiding van talentontwikkelingstrajecten voor meerdere (specifiek ook volwassenen) doelgroepen en meer recettes uit events halen, blijken nog steeds een uitdaging te zijn in de dagelijkse praktijk. MAMA zal dan ook in de aankomende jaren meer de nadruk leggen op opdrachten vanuit de eigen inhoudelijke kern.

Ten gevolge van het turbulente jaar, die gepaard ging met vele stafwissels, was het naleven van een strak fondsenplan praktisch onhaalbaar. Subsidie deadlines delfden het onderspit ten opzichte van de diverse inwerktrajecten. Halverwege het jaar heeft MAMA gekozen voor een tijdelijk samenwerkingsverband met een externe fondsenwerver, dat helaas weinig vruchten heeft afgeworpen.

Lasten:

De personeelskosten zijn in 2017 gestegen als gevolg van de voorgenomen loonsverhogingen en het toepassen van een rechtvaardiger loonhuis over de breedte van de organisatie. Dit tekent zich niet af op het totaal van de Activiteitenlasten personeel, omdat er minder is uitgegeven aan Inhuur Derden. Hier werd, evenals de uitgaven voor Activiteitenlasten materieel, op bespaard op de uitblijvende projectfinanciering op te vangen. De ambities zijn gedurende het jaar aangepast aan de financiële middelen en zekerheid, waardoor MAMA het resultaat in de zwarte cijfers heeft weten te houden. Dit heeft wel zijn weerslag gehad op de ontwikkeling van het nieuwe webplatform www.thisismama.nl en de vernieuwde visuele identiteit, en ook het project Networks is op kleinere schaal uitgevoerd dan aanvankelijk bedoeld.

Hoewel de totale baten lager uitvielen dan geprognostiseerd in de normbegroting, blijft de bijdrage van het Mondriaan Fonds binnen het maximale percentage dat het fonds bijdraagt (de gestelde subsidie eis is maximaal 40%).

Balans

Het balanstotaal is afgenomen door het afnemen van de post overige vorderingen. Met name de

afrondering van de programmabijdrage Mondriaan Fonds 2015-2016 á €30.000 tekent zich af op de balans. Aan de activakant zijn juist de liquide middelen toegenomen.

BKV

Het college van b en w van de gemeente Rotterdam verdeelt de BKV-gelden elke vier jaar onder beeldende kunstinstellingen. In de nota Reikwijdte en Armslag staat vastgelegd dat de toekenning en besteding van BKV gelden in 2017 -2020 bij dienen te dragen aan het Rotterdamse productieklimaat voor beeldende kunst, vormgeving en fotografie of aan de inkomensvorming voor beeldend kunstenaars in de stad.

De BKV gelden zijn in 2017 hoofdzakelijk aangewend om lokale jonge talenten opdrachten te verstrekken voor nieuw werk, dan wel opdrachten die ondersteunend zijn aan hun portfolio-vorming. We legden veel nadruk op uitnodigingen aan jonge Rotterdamse makers in het kader van de In Real Life randprogrammering. Ook voor Networks en de pilot-versie van ThisisMAMA.nl werd samengewerkt met veel Rotterdamse makers.

Wij stelden dat conform de BKV regeling van de totale bijdrage 70% direct inkomensvormend zou zijn. De bedragen die zijn toegerekend aan de BKV gelden betreffen uitsluitend de kosten voor honoraria en ontwikkelingskosten van nieuwe kunstwerken. De overige 30% betreffen een toerekening van de kosten die MAMA maakt voor het presenteren en distribueren van het nieuwe werk, in personele en materiële zin. MAMA heeft hiermee in 2017 aan de BKV-eisen voldaan.

Continuïteit

In 2018 opereert MAMA volgens de normbegroting 2017 – 2020, waarvoor zij een bijdrage van €182.500 ontvangt van de Gemeente Rotterdam, waarvan €30.500 afkomstig van de BKV gelden. Dit is inclusief een accrès van 2.1%. Het accrès wordt niet specifiek toegewezen in de begroting, maar opgevat als een inflatievoorziening. Daarnaast ontvangt MAMA een activiteitenbijdrage van €150.000 van het Mondriaan Fonds, volgens de regeling Meerjarenprogramma's Presentatie-instellingen. De normbegroting gaat uit van overige inkomsten a €80.500 aan additionele projectsubsidies, eigen inkomsten en donaties. De inkomsten en uitgaven voor de projecten Junior Squad (werktitel) en Pro Forma (werktitel) zijn grotendeels of geheel doorgeschoven naar 2018 en zullen in dat jaar worden gerealiseerd.

Risicobeheersing

De eigen inkomsten buiten projectsubsidies zijn in de afgelopen jaren zodanig gegroeid dat we van een zekere stabiliteit kunnen spreken. Echter, de inspanningen die voor deze inkomsten gedaan moeten worden lijken wel te concurreren met inspanningen die voor projectsubsidies moeten worden gedaan. Het is nu zaak dit in balans te brengen.

MAMA werkt met een kleine vaste bezetting en uitval of ziekte is een risico. Dit risico is deels afgedekt met een ziektekostenverzekering sinds 2010. Daarnaast werkt MAMA met jonge mensen die relatief onervaren zijn en kent de organisatie een redelijk snelle doorstroming van mensen. Voor alle belangrijke taken zijn daarom draaiboeken en protocollen opgesteld, die steeds worden geactualiseerd. Desondanks is de controle hierop nog een uitdaging. In 2017 hebben wij ons georiënteerd op verschillende projectmanagement tools met de intentie in 2018 een systeem te implementeren dat deze controle vergemakkelijkt en bijdraagt aan interne communicatie in het snel veranderende team.

In 2017 heeft zich twee keer een arbo- en re-integratietraject voorgedaan. Dat is zeer belastend voor de organisatie in het algemeen, en specifiek voor de directeur die optreedt als casemanager. De aanwezigheid van HR-expertise in het bestuur biedt aanvullende zekerheid voor dit risico. Het betreffende bestuurslid is inzetbaar om taken over te nemen wanneer dat nodig blijkt.

Om dit risico beheersbaar te houden creëren we financiële ruimte voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen. Per 31-12-2017 bedraagt het totaal eigen vermogen **€34.893**